

ΤΟ ΠΡΙΓΚΗΨ ΤΟΥ ΧΟΜΠΟΥΡΓΚ

ΒΑΣΙΛΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ

ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΟΥ κ. Μ. Κ.

Ο ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ — Η ΖΩΗ ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ

Ο Έρρικος φών Κλάιστ γιος Πρόσσου αξιωματικού, γεννήθηκε στη Φραγκφούρτη τον Οκτώβρη του 1777 και αυτοχαιρέσε στις όψεις της Βαυαρίας κοντά στο Ιούταουμ το Νοεμβρή του 1811, αφού πρώτα στον ίδιο τοπο και με τη βολή της, σκότωσε την αγαπημένη του Έρριετα, γυναίκα του τομιά Λουδοβίκου Φόγκελ.

Όρφανός από πατέρα έμεινε σε ηλικία απίστευτα χροών και από μητέρα σε δεκάετη την απιστροφή του ανέλαβε η θεία του φράντση φον Μάουερ. Η οικογενειακή συμπεριφορά του Έρρικου Κλάιστ στην φροντιον προς την θεία φράντση του Ουόλφκε, τρια χρόνια μεγαλύτερη του. Τα πρώτα γραμμάτια διδάχτηκε στην πατρίδα του. Στά 1788 κλειστήκε οίκτοφρος στο Βερολίνο, όπου ο Γερμανικός Κάτωλ τον έμαθε ξαίφρετα γαλλικά. Συμφωνά με τις οικογενειακές παραδόσεις μπήκε στα 1792 στο στρατό με το βαθμό του λοχία. Στά 1797 έγινε ανώτατολογαγός και στα 1799, έρατογεμένος με την Λουίζα φον Ανκερόσοφ, θύραμένος για μωρφωτική απογοητευμένος από το στρατιωτικό επόνγαλιμα, αποχωρεί από τον στρατό. Γύρισε στη Φραγκφούρτη και σπούδασε στο Πανεπιστήμιο της μαθηματικά, φιλοσοφία και κοινωνιολογία. Το ποιητικό του ταλέντο έπληρωσε στα 1800. Ρίχτηκε με πάθος στα προβλήματα της ζωής. Ταξιδεύοντας στην άρχη, κι άργότερα άποτορηγμένους σ' ένα απόκοσμο ειδυλλιακό περιβάλλον, πλούτίζε το πνεύμα του ζητώντας ν' ανακαλύψα τον βούτορο λόγο του έγω του. Στά 1801 τών βρισκόκομε να ταξιδεύει με την Ουόλφκε για το Παρίσι. Την καρδιά του απ' άλλος τούς Γάλλους μόνονα ο Ρουσόφ την κατάχτησε. Αποπαρτίβια στην Έλβετία για να ζήσει «σάν χωρικός» το ιδανικό της φύσης του Γάλλου φιλόσοφου. Εκεί στην Βουαίδια που είχε καταφύγει, προσκαλεί και την Βιολαμίνη φον Τσέγκε. Μοιάζει να παρτα μαζί της μαρικές ώρες μέρες, μά οι σχέσεις τους διακόπρονται κλονίζον την ύγια του. Το Μοσέβρη του 1802 τών βρισκόκομε στην Έλβετία. Απογοητευμένος από και γκαρίζεται με τον Γκαίτε. Παρτα κι από την Δρέσδη, κι από και, με τον φίλο του Παύλ Ζσαγιγρνα στην Έλβετία. Απογοητευμένος κι απόκασιπλήτος σε φιλοσοφίες, φτάνε ξανά στο Παρίσι όπου σ' ένα παρασυλλικό περιβάλλον, καια το χειρόγραφο του «Ροβέρτος Γουόσκαρφορς». Ο Πρόσσος πρσβευτής τόν σπένει πίσω στη Γερμανία. Μουραίνετα βραβεία μορφής τόν κρατάει από Μάυτς, ως τα 1804, όποτε η σχετική του άποφραση του έπιτρέπει να έπισκεφτεί το Πότσδαμ. Μποται στην όπηρεσία του ολουργέτου τών Έξωτερικών και στέλνεται στην Κομπίεργκ. Εκεί του μένει κοφός και άπορσώμενος περισσότερο στην ποίηση. Στά 1807 έποπταύε το πνεύμα τών έργων του στην Δρέσδη, έπιμασίοντα σόγγραα πολλά πενηντά τοπο σού έκε. έπιδόκενο περιόδικό «Φόβος». Για πωλτακούς λόγους άφνει τη Δρέσδη, έρχεται στην Πράγα, και τέλος κάνει την έγκριτοποίηση του στο Βερολίνο στα 1810 όπου και μένει ως την ήμερα του πρόσφατου θανάτου του, που τόν προσκαλεί ο θίος ύστερα από μια οικογενειακή σκηνη, κι έπειδή δεν μπορούσε — όπως λένε — να έκπληρώσει τα ήπιότητα του έκε, καθήκοντα που έρχότανε σε σύγκρουση με τα όμοθητικά του προς την Έρριέτα Φόγκελ.

Θεατρικά έργα του ο Κλάιστ μάς άφρετα έξόν από ένα απόκοσμο του «Ροβέρτος Γουόσκαρφορς», τά: «Στασμένους σάμους», «Αμφοτρίωνες», «Ο κοινός Σχοροφιστός», «Πεντέσάμους», «Καίτην του Χόμπουργκ», «Πρίγκηπας Φρεδάρικος του Χόμπουργκ» και την «Χριστιανική (Μάχη του Έσάλκου)». Τα 3.0 τελευταία βρέθηκαν άόμοια στα κατάκοπα του και δημοσιεύτηκαν δεκα χρόνια ύστερ από το θάνατό του.

Η ποίηση του Κλάιστ κατά τους συμπατριώτες του κριτικούς και μελετητές του έργου του, ξεχωρίζε με την αλήθεια και το μεγαλείο της άόμοια στην ποίηση τών συγχρόνων του, δεν είναι άόσσο άπολλοαγμένη από ένα είδος θίους για κάτι το τρομαχτικό και το φοβερό, για κάτι που φέρεται στο πεδίο τών σκατειών και νοσηρών μυθικών αντιθέσεων». Είναι άόμοια «φταγή σε άμορφία και ποικιλία, στις όποιες η γενιά η άνοημεμένη με τόν Γκαίτε έπεσάσε εξομνητική σημασία. Μουράς άργότερα τόν άποκατάστησαν. Οι έπιγυρόμενοι έπρεπε να διορθώσουν την άόμοια που οι συγχρόνα είχαν κάνει στον βασισμένο από τραγική σύγκρουση ρομαντικό ποιητή».

Ο πρίγκηπας του Χόμπουργκ (Α. Μινωτής), ένας ρομαντικός άνοητοπός που τά κάθε είδους άόμοιατά του έκδηλώνονται έντονα και πορομηνικά άόμοια και στον ύπιο του, με άνοηστικές ύστερικές περιπλοκές, έχει έπιφορσθεί με την άνοηστική διοίκηση του ήπικου στον πόλεμο του έκλέχτορα Φρεδάρικου Γουλιέλμου του Βραδεμβούργου (Γ. Γληρός) προς τούς Σουηδούς. Ο έρωτας του προς τη Ναταλία της Εράγγης (Ε. Παπαδάκη), άνηφας του έκλέχτορα, τόν κάνει να μην προσέτι τις άταγαές που του δίνονται άμροστά της από τόν στρατάρχη (Ν. Ροζόν). Έτσι την άλλη μέρα, άπάρει μόνον στην άνοησισαία της μάχης τρωβαίνοντας αυτή τη διαταγή, καρδίζε μια μεγάλη νίκη στο πεδίο του Φαρμαλίν. Νικητής, προσφίρει για τρώσας του θριάμβου του τις κυρωμένους σομηδικές σημαίας στα πόδια του έκλέχτορα. Κι ένω προσμεται την έπιβράβευση του ήρωισμού του, άόμοια κατάπολητος από το σόμα του θίου, πός παροπένεται σε στρατοδικείο για να καταδικαστεί σε θάνατο έπειδή δεν έπιθάρησε στις διαταγές του στρατάρχη. Καίμενος στη φυλακή ο πρίγκηπας του Χόμπουργκ και γνορίζοντας την ταφή καρδιά του έκλέχτορα, δεν πιστεύε πός η καταδίκη του αυτή είναι άόμοια να πραγματοποιηθεί. Όταν άμοια από τόν φίλο του κοετζόλαν (Μ. Κεραρκής) βραβώνεται πός ο θάνατός του είναι άποφασισμένους, και πός η συμπεριφορά της Ναταλίας προς τόν Χόμπουργκ βραβώνει άόμοια περισσότερο την άποφραση του έκλέχτορα, ο πακάκος του υαίου κυρσει την ψυχή του και ποκαπατώντας κάθε άόμοια ήρωισμαυ, προσφύγει στην άρχόντισσα (Η. Μαρούλιου) την γυναίκα του έκλέχτορα και, άμροστά στη Ναταλία, βυσάζοντας κι αυτήν και το άόμοια της, γονατίζει και την παρακαλεί να μεσολαβήσει στον άντρα της και να τόν γλυτώσει: «Ποτε δεν άπρησα περισσότερο τη ζωή — της φουλας — κλάιγοντας — όσο όταν είδα έκε στο νεκροταφείο να ακάρον το δάσκα που θα με θάκουν». Την πλημυρομένη, άγιο πριν από ποίημα με περιήρωον έρωτα, ψυχή της Ναταλίας για τόν Χόμπουργκ κυρσει τώρα ένα άαθημα σόγγου και σπέντα. Αποφασίζοντας ποκακάβρει η θεία τόν έκλέχτορα. Πηγαίνει και του λέει: «Σάστρησε, μιά ήρωική ψυχή. Δώσε χάρη τώρα όχι στον ήρωα, μά στον άνοητο που φοβάται το χάρος. Ο έκλέχτορας της έχει ρίξει ένα κορπί να το θάσει στον πρίγκηπα η θεία. Αν νομίζεις πός σε καταδικώσαν άόμοια, γράψε μου — του λέει — αυτό το κορπί — και έα σου δώσω άόμοιας τη χάρη». Ου φρονάει ο πρίγκηπας, δεν μπορού να ζητήσω χάρη από έναν άνοητο που μου γράφει με τόση άόμοια. Τα λόγια του έκλέχτορα, έρασφισούν στην ψυχή του Χόμπουργκ τόν ήρωα. Απέρμενος με γαλήνη το θάνατο, τόν άπαντά. Η Ναταλία, στον έρασημμένον αυτόν ήρωισμό, γονατίζει από κοινούρο έρωτα και περιφρονά. Κρητοποιεί τούς άόμοιας που είναι με το μέρες του Χόμπουργκ και με έπι κεραλής τόν στρατηγό Κόβλιε (Α.Μ. Βελάς), πηγαίνει να ύποβλών μόν άπτην χάρη άπογορημένη άπ' άλλος τούς άόγγρους του στρατού. Μά ο πρίγκηπας του Χόμπουργκ παρτα

άφρετα στην άρ' άπάνω, τούς βγάνει ένα λόγο για το δικίο του Κράτους και της πεθορίας και τους πείθε πός πρέπει να τόν σκοτώσουν. Ψύχραμος περιμένει το θάνατο ο πρίγκηπας στην τελευταία σκηνη του έργου. Μά αντίς για το θάνατο τού προσφύρεται η ελκαρία μάς κοινούργιας δόξας σ' ένα νέο πόλεμο προς τούς Σουηδούς στον όποτον ο έκλέχτορας εύδοκεί να ξαναδοκιμάσει την άντρια και την μεταμέλεια του ο πρίγκηπας του Χόμπουργκ.

Αυτή είναι η πλοκή του έργου και, τέποια καθώς είναι, όνει μοναχί της την ελκαρία στον άναγνώστη να διασάβει τόν χαρακτήρα του τραγικού στοιχείου που περιέχει, καθώς και το ρομαντικό-μελοδραματικό ύφος τών συγχρόσεων που δημοκράγει η άδοχή τών γεγοώνων της. Στον πρίγκηπα του Χόμπουργκ ο Κλάιστ μάς δίνει άόμοια την άνοηστική άόμοια σε στρατιωτικό και ήλιον και σ' άνοηστική ομοιομορφική κλίση της καρδιάς. Ο άνοηστικός άποβράτης Χόμπουργκ συνάβρετα τραγικά μέσα στην πίστη τών άνοηστικών νόμων της κοινωικής πεθορίας και άνοηστική άόμοιας, άμοιας με την άναγνώση της άπολυτης δικαιοσύνης του κρατικού Λόγου. Κι ως έκο, με άλλαν σκεπτικισμό που μπορεί να προκαλέσει στον θεατή η άόμοια του Λόγου, έχομε ένα παρασυλλικό δράμα κι έως άόμοια τόν μεθο μάς άόμοιας ρομαντικής τραγωδίας. Ο έκλέχτορας Φρεδάρικος ως έκο, είναι κι αυτός ένας μαρτιά και ρομαντικός Άγομμένους τού Βραδεμβούργου σπατό, δόμοια με Σαξέπρηιο ύφος και άόμοια. Από τη στιγμή άόσσο που παρρωσάεται ο άπο μηχανής θεός της χάρης, και παρρωσάεται, μόνονα όχι αυτόκλητος άλλα δημοκράγως από τη σαστωμένη καίκοια όνει τών ήρωων του άόμοιας γαρεθούν με κάθε πρόπο να γλυτώσουν τόν ήρωα από τη θεία, σμπίβωοντας την άόμοια τους με το πρσόσχημα του κοινούργου ποίμου τού θά θάσει την ελκαρία στον Χόμπουργκ να διαρσάει τα σφάματά του, από τη στιγμή λέγο αυτή τη έργο του Κλάιστ χυθεί όλάτεια τή ηρω άόμοια τεχνητό και μερσανέκο μεγάλο του, και χυθεί ανήφρη, σπύχ, κι άόμοιας όμοιας σμπεροπολοιστικού άνοηστικού και σμπεροπολοιστικού άόμοιας, έσοιας άόμοιας, πός άόμοιας άόμοιας ήρωισμαυ, πρσφύγει στην άρχόντισσα (Η. Μαρούλιου) την γυναίκα του έκλέχτορα και, άμροστά στη Ναταλία, βυσάζοντας κι αυτήν και το άόμοια της, γονατίζει και την παρακαλεί να μεσολαβήσει στον άντρα της και να τόν γλυτώσει: «Ποτε δεν άπρησα περισσότερο τη ζωή — της φουλας — κλάιγοντας — όσο όταν είδα έκε στο νεκροταφείο να ακάρον το δάσκα που θα με θάκουν». Την πλημυρομένη, άγιο πριν από ποίημα με περιήρωον έρωτα, ψυχή της Ναταλίας για τόν Χόμπουργκ κυρσει τώρα ένα άαθημα σόγγου και σπέντα. Αποφασίζοντας ποκακάβρει η θεία τόν έκλέχτορα. Πηγαίνει και του λέει: «Σάστρησε, μιά ήρωική ψυχή. Δώσε χάρη τώρα όχι στον ήρωα, μά στον άνοητο που φοβάται το χάρος. Ο έκλέχτορας της έχει ρίξει ένα κορπί να το θάσει στον πρίγκηπα η θεία. Αν νομίζεις πός σε καταδικώσαν άόμοια, γράψε μου — του λέει — αυτό το κορπί — και έα σου δώσω άόμοιας τη χάρη». Ου φρονάει ο πρίγκηπας, δεν μπορού να ζητήσω χάρη από έναν άνοητο που μου γράφει με τόση άόμοια. Τα λόγια του έκλέχτορα, έρασφισούν στην ψυχή του Χόμπουργκ τόν ήρωα. Απέρμενος με γαλήνη το θάνατο, τόν άπαντά. Η Ναταλία, στον έρασημμένον αυτόν ήρωισμό, γονατίζει από κοινούρο έρωτα και περιφρονά. Κρητοποιεί τούς άόμοιας που είναι με το μέρες του Χόμπουργκ και με έπι κεραλής τόν στρατηγό Κόβλιε (Α.Μ. Βελάς), πηγαίνει να ύποβλών μόν άπτην χάρη άπογορημένη άπ' άλλος τούς άόγγρους του στρατού. Μά ο πρίγκηπας του Χόμπουργκ παρτα

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ — ΣΚΗΝΟΓΡΑΦΙΑ — ΚΟΣΤΟΥΜΙΑ

Το έκο ο άνοηστικός κ. Ροζόν ρηέ ότι της «Παροισίας» ο Κλάιστ πός είχε σμπεροπολοιστική

[ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΗ ΣΕΛΙΔΑ 11]

